

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST
obor č. 12: Tvorba učebních pomůcek, didaktická technologie

**Vzdělávací mobilní hra nejen pro zrakově
postižené a nevidomé: Malvazinky ve stínu 20.
století**

Henryk Josef Tietjen
Hlavní město Praha

Praha 2023

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST
obor č. 12: Tvorba učebních pomůcek, didaktická technologie

**Vzdělávací mobilní hra nejen pro zrakově postižené
a nevidomé: Malvazinky ve stínu 20. století**

**Educational mobile game not only for visually
impaired and blind : Malvazinky in the shade of the
20th century**

autor: Henryk Josef Tietjen
škola: Gymnázium, Praha 5, Na Zatlance 11
kraj: Hlavní město Praha
konzultant: Mgr. Michal Kaderka
Praha 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracoval samostatně a použil jsem pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů. Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné. Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

V Praze dne
Henryk Josef Tietjen

Poděkování

Mé srdečné poděkování patří našemu učiteli Michalu Kaderkovi za vedení této středoškolské odborné činnosti a konzultace. Dále děkuji Martině Feuersteinové za pomoc se strukturou a obsahem této středoškolské odborné činnosti. Poděkovat bych chtěl také Matěji Klusáčkovi za pomoc s programováním aplikace. A v neposlední řadě bych chtěl moc poděkovat své rodině a svému okolí za podporu. Mé poděkování ale patří i dalším, viz *Příloha 1*.

Anotace

Tato práce se věnuje výrobě a aplikaci vzdělávací pomůcky pro výuku dějin 20. století, které jsou prezentovány v kulisách lokality Malvazinky v Praze 5. Jedná se o mobilní audiohru, v níž se odehrává příběh jedné postavy, do jehož odvíjení může uživatel aktivně zasahovat.

Teoretická část se věnuje didaktice dějepisu se zaměřením na moderní dějiny. Představuje současný stav a inspirativní metody výuky tohoto oboru. Informace vychází z velké části z rozhovorů s odborníky z dané oblasti.

Klíčová slova

Malvazinky; dějiny 20. století; mobilní aplikace; audio; vzdělávání

Annotation

This work is devoted to the production and application of an educational aid for teaching the history of the 20th century, which is presented in the setting of the Malvazinky locality in Prague 5. It is a mobile audio game, where the story of one character takes place, and you can interact with its unfolding.

The theoretical part is devoted to the didactics of history with a focus on modern history. It presents the current state and inspiring methods of teaching this subject. The informations are mostly based on interviews with experts in this specialization.

Keywords

Malvazinky; history of the 20th century; mobile app; audio; education

Obsah

1 PŘEDMĚT PRÁCE, JEJÍ CÍL, VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZA	8
1.1 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	8
1.2 HYPOTÉZA	8
2 VÝUKA DĚJEPISU A MODERNÍCH DĚJIN	9
2.1 SOUČASNÝ STAV VÝUKY MODERNÍCH DĚJIN	9
2.1.1 Využívání učebnic.....	10
2.1.2 Užívání pracovních sešitů.....	11
2.2 INSPIRATIVNÍ METODY VÝUKY MODERNÍCH DĚJIN	11
2.2.1 Práce s textem a odbornou literaturou.....	11
2.2.2 Vzpomínky pamětníků.....	12
2.2.3 Badatelská činnost.....	12
2.2.4 Vlastní dokumentaristická činnost.....	12
2.2.5 Mobilní a počítačové hry a virtuální realita s výukovým obsahem	13
2.2.6 Výuka zážitky.....	13
2.2.7 Besedy s odborníky.....	14
2.2.8 Hraní divadla.....	14
2.3 DŮVOD, PROČ SE METODY Z Odstavce 2.2 MOC NEPOUŽÍVAJÍ	14
2.4 SOUČASNÉ MOŽNOSTI	15
3 METODIKA	16
3.1 POSTUP VÝVOJE APLIKACE A JEJÍHO OBSAHU	18
3.2 FUNGOVÁNÍ APLIKACE.....	19
3.3 OBSAH APLIKACE	19
3.3.1. První část: rok 1914.....	19
3.3.2. Druhá část: rok 1918.....	19
3.3.3. Třetí část: rok 1929.....	20
3.3.4. Čtvrtá část: rok 1938	20
3.3.5. Pátá část: rok 1942.....	20
3.3.6. Šestá část: rok 1946.....	21
3.3.7. Sedmá část: rok 1952	21
3.3.8. Osmá část: rok 1968	22
3.3.9. Devátá část: rok 1989	23
3.4 DISTRIBUCE	23
3.4.1 Rozhovor na ČT24.....	24
3.4.2 Neziskové organizace a jiné instituce státní správy	24
3.4.3 Distribuce do škol.....	25
3.5 ZPĚTNÁ VAZBA	25
3.6 POTENCIÁL KONCEPTU APLIKACE.....	25
3.7 BUDOUCNOST APLIKACE MALVAZINKY VE STÍNU 20. STOLETÍ	25
3.8 BUDOUCNOST PROJEKTU	26
4 DISKUZE	27
BIBLIOGRAFIE.....	28
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	29
PŘÍLOHY	30
PŘÍLOHA 1	30
PŘÍLOHA 2.....	31
<i>Podoba a soukromí.....</i>	35

Úvod

Ve školách často slyšíme, že dějepis je *nuda* a že nemá žádný přínos pro jedince ani pro společnost. Pod pojmem *dějepis* si lidé totiž často představí jen nicneříkající historická data a fakta, která si musí pamatovat až do testu, po kterém je zapomenou, a vytěsňují je pro ně zdánlivě důležitějšími věcmi. Z hodin dějepisu si totiž neodnáší emoční zážitky ani lidské příběhy. Domnívám se, že odpor k dějepisu u některých žáků a studentů souvisí s tím, že je tento předmět zanedbáván a špatně vyučován.

V moderních dějinách i v dějepisu obecně¹ můžeme nalézt i přesah do jiných oborů, jako jsou třeba politologie, filosofie, mediální výchova nebo sociologie. Z výše uvedeného důvodu je v práci často oddělován pojem moderní dějiny od pojmu dějepis.

Tato práce se v teoretické části věnuje současnému stavu výuky moderních dějin a metodám, didaktickým postupům, jakými je výuka prováděna. V teoretické části představím i možné změny vzdělávání a to, jak by bylo vhodné moderní dějiny vyučovat a jaké se pro to v současnosti nabízejí možnosti. Tato část vychází z rozhovorů s odborníky z organizací a státních institucí zabývajících se výukou moderní historie i z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Cílem praktické části pak je ukázat jednu z možných cest, jak tento předmět vyučovat tak, aby dějiny žáky a studenty bavily. Mobilní aplikace *Malvazinky ve stínu 20. století* hravou formou na principu orální historie přibližuje toto historické období zajímavějším a poutavějším způsobem, než jaký známe z učebnic dějepisu. I když se odehrává na Malvazinkách, může ji hrát i člověk, který tuto lokalitu vůbec nezná. Tato část Smíchova je zde totiž jen kulisou, pozadí převážné části příběhu.

¹ V této práci se *moderními dějinami* rozumí období od vypuknutí 1. světové války v roce 1914 až do pádu komunistického režimu na našem území v roce 1989. Tento pojem je v práci často oddělován od pojmu *dějepis*, protože výuka moderních dějin má přesah i do dalších oborů.

1 Předmět práce, její cíl, výzkumné otázky a hypotéza

Problematika zlepšení průběhu a efektivity výuky moderních dějin zaměstnává mnoho neziskových organizací, pedagogických platforem i státních institucí. Zároveň s tím mnohdy souvisí otázka využití jiných didaktických pomůcek než jsou učebnice.

Cílem této středoškolské odborné činnosti je zmapovat současný stav výuky moderních dějin a dějepisu obecně a uvést nejčastěji využívané metody. Dále jsou v teoretické části popsány některé alternativní didaktické metody, které výuku ozvláštní a udělají zajímavější a interaktivnější. Praktická část si klade za cíl vyvinout potencionální didaktickou pomůcku, která odpovídá požadavkům vyplývajících z teoretické části.

1.1 Výzkumné otázky

Při psaní práce jsem si kladl otázky:

- Je výuce moderních dějin kladen v českém školství dostatečný prostor?
- Pomohla by změna rámcového vzdělávacího programu pro lepší a efektivnější výuku moderních dějin?
- Jakými aktivitami lze výuku ozvláštnit a udělat ji více interaktivní?
- Co dělá Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pro reformu výuky moderních dějin?
- Je hravá mobilní aplikace alternativou k běžným učebnicím?

1.2 Hypotéza

Výuka moderních dějin je na školách podceňována a není jí věnován dostatečný prostor. Současně však právě moderní dějiny sklízí u žáků a studentů v rámci předmětu *dějepis*, který obecně není příliš populární, největší ohlas, ale i přes to je zájem o dějepis malý. Zvýšení zájmu o moderní dějiny a dějepis by pomohlo využití alternativních moderních didaktických pomůcek a didaktických metod.

2 Výuka dějepisu a moderních dějin

Výuka dějepisu je důležitou součástí vzdělávání s přesahem do dalších oborů. Pro pochopení fenoménů současného světa je podstatné znát dějiny, zejména ty moderní, protože nám pomohou pochopit historický vývoj společnosti i vývoj mentality jednotlivých lidí, zemí, národů či skupin obyvatel. Pomohou nám na historických událostech demonstrovat příklady nenávisti, teroru, porušování lidských práv a další doklady rizikového chování, kterých jsme svědky i v dnešním světě – ukáží nám, kam to vede. (1) (2) Zároveň se v současnosti setkáváme se snahou o přepisování dějin, zejména těch moderních. (3) (2)

„Minulé století nám totiž nabízí, bohužel, hodně vzorových příkladů, jakými směry se může naše společnost v dalších letech ubírat, pokud tyto negativní jevy podceníme.“ – říká pedagog Radek Aubrecht (3)

2.1 Současný stav výuky moderních dějin

Podle průzkumu Ústavu pro studium totalitních režimů je pro přibližně 75 % dotazovaných žáků dějepis ve volném čase spíše okrajovou záležitostí. (4) Současně podle necelé poloviny pedagogů zájem žáků o moderní dějiny je přibližně stejný jako o jiná historická období. *„Žáci jeví největší zájem o válečné dějiny, vzpomínky pamětníků, místní dějiny a dějiny každodennosti.“* (5) Přes 90 % pedagogů je přesvědčeno, že největší vliv na představy žáků o minulosti mají v dnešní době masová média a internet. (5) Podle dvou třetin oslovených pedagogů by se moderním dějinám mělo ve výuce věnovat více času. (5) Výše uvedená data jsou z roku 2012, novější průzkumy nejsou k dispozici. Moderní dějiny se však často učí i v jiných předmětech, jako jsou základy společenských věd, literatura, do jisté míry i zeměpis a další. (1) Může tak docházet i k situacím, že se jedno téma probírá vícekrát v různých předmětech. Lze tedy konstatovat, že se moderním dějinám věnuje dostatek času, ale že je to rozdrobené do různých předmětů a výuka tak postrádá komplexitu. To, že se moderní dějiny prezentují ve více předmětech, má ten benefit, že se na jedno téma nahlíží z různých úhlů pohledu. Zároveň se tak pokaždé znovu, místo aby se dané historické období probralo jednou a intenzivně a další obory by na to navazovaly. Tvzení, že se moderní dějiny neučí dostatečně, je tedy nejspíše jen mediální zkratkou, na níž ale něco pravdy být může. (6)

Problémem výuky dějepisu a moderních dějin spočívá dnes v tom, že výuka není efektivní. (1) Aktuálně platný *rámcový vzdělávací program* (dále jen „RVP“) neudává časovou dotaci jednotlivým předmětům ani jejich částem (7) a je koncipován natolik flexibilně, že dává jednotlivým školám prostor, aby přizpůsobily výuku svým potřebám ve *školních vzdělávacích programech* (dále jen „ŠVP“). (8) Jak uvádí Marcel Mahdal, problém tedy není v RVP. (1) I když v roce 2004 proběhla částečná kurikulární reforma osnov, ale reálný dopad to nemělo. Zároveň by ale ke frekventovanějšímu slučování předmětů, což by vedlo k netříštění témat a k snadnějšímu hledání souvislostí mezi obory, mohlo pomoci rozdělení RVP podle témat, nikoliv tedy podle oborů. (8) Problém je, že učitelé jsou zvyklí na určitý způsob výuky a jeho úprava je pro ně velkou časovou investicí. Opomenout nesmíme ani fakt, že rodiče dětí mají určité představy o tom, jak má výuka probíhat a co má jejich potomek po absolvování školy vědět. To vede k tomu, že se rodiče ani učitelé mnohdy nepřiklání k novým metodám výuky a raději se uchylují k již vyzkoušeným způsobům, což systém paralyzuje. Problematické je v neposlední řadě rovněž to, že se výuka na konci *základních škol* (dále jen „ZŠ“) a na *středních školách* (dále jen „SŠ“) omezuje na to, co obsahují přijímací testy na SŠ a *vysoké školy* (dále jen „VŠ“) (9). Přitom existuje

mnoho možností, jak to změnit a předměty propojit, je to ale na současnou situaci českého školství moc radikální krok. (8)

Ovšem se i nadále setkáváme s tím, že se na některých školách moderním dějinám nevěnuje dost prostoru, (1) i když už se to stává méně frekventovaným fenoménem. (6) Kromě nedostatečné časové dotace na hodiny dějepisu k dostatečně hloubkovému probrání celých dějin světa zde narážíme i na to, že moderní dějiny mohou být pro mnohé pedagogy citlivé téma. Někteří pedagogové si události zařazené do moderních dějin kolikrát i pamatují, mnozí pamětníci ještě žijí a hranice mezi výukou a hodnocením režimů 20. století je tenká a existuje mnoho různých výkladů. (1) (6) V pedagogických kruzích převládá názor, že způsob výuky moderních dějin záleží hlavně na hodnotách a zkušenostech vyučujícího. Zároveň mezi největší zábrany při výuce moderní historie podle představ pedagogů patří postoje jejich kolegů a rodičů žáků. (5)

I přes výše uvedené vyplývá z výzkumné zprávy Ústavu pro studium totalitních režimů, že učitelé považují za hlavní cíle výuky dějepisu vyhledávání a zpracovávání informací, obhajobu názoru a smysluplnou diskuzi. Problémem, který však vnímají je, že žáci o to nejeví zájem. Zároveň vyučující vnímají jako nejvýznamnější překážku pro využívání různých učebních materiálů, jako jsou třeba vzpomínky pamětníků, archivní materiály, televizní a rozhlasové dokumenty a další, prokládají nedostatek času na jejich prozkoumání a nezájem žáků o ně, na čemž se shoduje přes 40 % dějepisářů. (5)

Mezi nejfrekventovanější metody výuky moderních dějin patří frontální výklad se zaměřením na faktografické údaje a velké dějiny². (1) Mezi nejčastěji používané didaktické pomůcky patří učebnice, pracovní sešity, pracovní listy a dokumentární filmy. (5) Zároveň vidíme, že učebnic a jiných didaktických pomůcek je mnoho a učitelé mají problém si mezi nimi vybrat. Naproti tomu je nedostatek kvalitních pomůcek, protože ty hojně zastoupené jsou většinou memorovací spíše než badatelské či vyžadující kritické myšlení. (2)

2.1.1 Využívání učebnic

Jak můžeme dodnes vidět, učitelé stále využívají při výuce dějepisu a moderních dějin papírové učebnice, občas jsou nahrazovány jejich elektronickou podobou, která je ale založena na stejném principu jako ty papírové.

Pro vyučujícího má učebnice tu výhodu, že materiály k výuce jsou v ní sumarizované na jednom místě, pedagog tak nemusí vynakládat tolik dalšího času na dohledávání dalších materiálů, jako jsou třeba pracovní listy, metodika či audiovizuální materiály.

Mezi hlavní nevýhody učebnic patří to, že jsou často přeplněny faktografickými daty, která mnohdy zahrnují více, než je v RVP požadováno. Tato nevýhoda se následně promítá i do obsahu celé hodiny. Navíc jsou málo aktivizační. Výuka se pak

² Velké dějiny se věnují historii celé společnosti, nikoliv jedné rodiny.

stává jednotvárnou. Další velkou nevýhodou papírově vydaných učebnic je jejich neaktuálnost^{3 4} (6) (9)

Mezi učebnice naplňující požadavky 21. století patří třeba učebnice „*Soudobé dějiny, badatelská učebnice*“ od nakladatelství Fraus, za jejímž vznikem stojí Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a projektem Dějepis+ (8). Žáci v učebnici provádí badatelskou činnost, jejímž prostřednictvím se učí konkrétní problematiku. Využívá se tu práce s obrazovým materiálem, což patří mezi oblíbené aktivity u mnohých žáků. Dále jsou v učebnici vzpomínky pamětníků, které žákům velké dějiny představují trochu jinak. (6) (9)

2.1.2 Užívání pracovních sešitů

Často využívané jsou rovněž pracovní sešity, které ověří znalosti žáka a schopnost poradit si s problémem.

Pracovní sešity mají podobné výhody jako učebnice, navíc se ale po žákovi či studentovi vyžaduje vlastní nasazení nad rámec dělán si poznámek.

Mezi nevýhody pracovních sešitů patří jednotvárné opakování stylů cvičení, která jsou zaměřena na faktografické údaje spíše než na hledání souvislostí, práci s daty či nejrůznější aktivity.

Mezi podařené pracovní sešity patří sešit doplňující výše zmíněnou učebnici *Soudobé dějiny, badatelská učebnice* nebo lze využít pracovní sešit od Paměti národa *Příběhy našich sousedů z (například Plzeňského, Středočeského, Pardubického kraje či Prahy) aneb Odkud pocházím, kde žiji a kde hledám inspiraci*, který nabízí lokálně vázané vzpomínky pamětníků, zároveň učí pracovat se zdroji a historickými texty.

2.2 Inspirativní metody výuky moderních dějin

V současnosti se začínají prosazovat práce s textem, vzpomínkami pamětníků, badatelská činnost, rozhovory s pamětníky a další, což má pro výuku nezanedbatelnou přidanou hodnotu. (5)

2.2.1 Práce s textem a odbornou literaturou

Práce s textem a odbornou literaturou nemusí zdaleka spočívat jen v práci s učebnicí, ale její součástí by měla být i práce s texty z odborné literatury, což rozvíjí dovednosti žáka v oblastech porozumění odbornému textu a práce se zdroji. (10) Zároveň se tímto způsobem dá rozvíjet kritické myšlení, jak i po hodinách dějepisu požaduje RVP: „*Žák rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace.* (7)

Vyhledávání takových odborných textů je však časově velmi náročné, (5) takže učitelé za tímto účelem využívají spíše učebnice, které jim naopak práci usnadňují.

³ Zároveň mohou z osobní zkušenosti říct, že všechny učebnice, se kterými jsem se doposud setkal jsou nepřístupné zrakově postiženým studujícím na běžných školách. Učebnice obsahují velká kvanta textu, když už se v nich pracuje s něčím jiným, je to většinou analýza obrázku či fotografie, přestože fenomén třeba masových písní je rovněž zajímavý a důležitý.

⁴ Z vlastní zkušenosti mohou říct, že delší práce s učebnicemi je náročná, zatímco průběžné aktivity výuku ozvláštňují a dělají ji zajímavější.

Ideální by byl stav, kdy by učebnice takové texty obsahovaly a zahrnovaly by i texty, které by interpretovaly stejnou událost různými způsoby, tak aby se opět rozvíjelo kritické myšlení. (10) Nesměly by však obsahovat a šířit dezinformace. (1)

Pro hledání odborných textů k dané problematice lze využít časopis Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky – <https://sd.usd.cas.cz/> a články na webu Moderní dějiny – <https://www.moderni-dejiny.cz/rubrika/159-dejiny-v-mediich/>.

2.2.2 Vzpomínky pamětníků

Vzpomínky pamětníků na určité události a daná období nabízí jiný pohled na události. Svým vyprávěním přiblíží faktografické události skrze konkrétní příběhy, zároveň nabízí mnohdy jediné svědectví o událostech, o nichž se nedochovaly žádné historické prameny nebo nikdy nevznikly žádné nezávislé. (1) (6) (11) (12)

Vyprávění pamětníka může být pro žáky zajímavé, protože jim může probíranou látku přiblížit. Díky tomu si ji dokáží lépe představit, současně s tím v nich spíše zanechají nějaký emoční zážitek, který si spíše zapamatují než strohá fakta. (12)

Problémem může být časová náročnost vyhledávání správné nahrávky pamětníka. Zároveň může být v některých případech poslech takové nahrávky pro žáky vysilující a unavující. (1) (12)

Využít lze třeba bezplatný archiv Paměti národa, který uchovává vzpomínky více než 14 000 pamětníků – <https://www.pametnaroda.cz/cs/archive>.

2.2.3 Badatelská činnost

Badatelská činnost nabízí studentům vhled do dobové atmosféry, naučí je pracovat se zdroji, na konkrétních příkladech je seznámí s fenomény, jako je propaganda. V neposlední řadě tato aktivita ukáže, jak je těžké najít dostatek důvěryhodných zdrojů a správně je analyzovat. (1) (3)

Příprava badatelské aktivity je pro vyučujícího časově i organizačně náročná, zároveň může být pro některé žáky nezáživná.

Za tímto účelem lze využít bezplatně online dostupné archivní dokumenty z katalogu Archivu Hlavního města Prahy – <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/> nebo iBadatelnu Archivu bezpečnostních složek – <https://www.ibadatelna.cz/search/>.

2.2.4 Vlastní dokumentaristická činnost

Když žáci vedou vlastní rozhovor s pamětníky, v ideálním případě svými příbuznými, rozvíjí to jejich sociální dovednosti, dozví se něco o dějinách z jiného úhlu pohledu, než nabízí běžná výuka, a naučí se klást otázky tak, aby se dozvěděli, co chtějí. Zároveň to výuku obohatí o vlastní iniciativu žáků. (6)

Na druhou stranu je nutné podotknout, že se jedná o časově i pracovní náročnou aktivitu, protože tato činnost nespočívá jen v rozhovoru s pamětníkem, ale obnáší to i přípravu a následné ověřování získaných informací. Jedná se tedy o činnost, která není určena každému, ale spíše jen těm, kteří vědí, že se chtějí profilovat ve společenských vědách. I když řešerše zdrojů či přesná formulace otázek je dovednost uplatnitelná ve všech oborech. Dokumentaristická práce se dá navíc rozdělit v rámci pracovních skupin studentů tak, aby se tam každý našel, tedy že člověk

zajímající se o žurnalistiku může formulovat otázky a vést rozhovor, zatímco technicky zaměřený člověk může rozhovor nahrávat a následně zpracovávat, a člověk zaměřený na historii může informace konfrontovat s historickými dokumenty. (1) (12)

V tomto případě lze využít například programu Příběhy našich sousedů od neziskové organizace Post Bellum – <https://www.pribehynasichsousedu.cz/>.

2.2.5 Mobilní a počítačové hry a virtuální realita s výukovým obsahem

Do výuky lze zahrnout i širokou škálu mobilních a počítačových her s didaktickým obsahem, kromě toho lze využít pomůcky poskytující virtuální či rozšířenou realitu. Všechny tyto metody nabízí žákům plastičtější pohled na probíranou látku. Příkladně se lze pomocí virtuální či rozšířené reality přenést třeba do Prahy v době srpnových událostí roku 1968 a nechat na sebe působit tehdejší atmosféru. (13) Mobilní a počítačové hry pak mají ještě tu přidanou hodnotu, že mimo zprostředkování vzhledu do probírané látky, byť v tomto případě není tak plastický jako v případě virtuální a rozšířené reality, má tu výhodu, že nabízí osobní zážitek, simulují danou situaci a staví hráče před rozhodnutí, před kterými třeba stáli lidé, kteří tehdy žili.

Mezi hlavní benefity patří, že si žáci z hodiny odnesou zážitky a zkušenosti, dále jsou k výuce více motivováni, protože je baví, což opět vede k tomu, že si z hodiny více odnesou. (13) V neposlední řadě rozvíjí jejich technické dovednosti a kreativitu.

Velkým problémem této výukové metody je financování – tyto didaktické pomůcky stojí mnoho peněz, což vede k tomu, že si je většina škol nemůže dovolit. (13) Za tímto účelem vznikl program *Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání*, který školám poskytuje finanční příspěvky na nákup podobných vzdělávacích pomůcek. (14) Na překážku může být i to, že někteří učitelé a rodiče v takové nové výukové metody nemají důvěru. (2)

Mezi podařené didaktické pomůcky tohoto typu patří mobilní a počítačová hra *Atentát 1942*, která je součástí výukové hry „Československo 38-89“, která vyhrála mimo jiné v ocenění Česká hra roku 2017 – <https://attentat1942.com/cs/>.

2.2.6 Výuka zážitky

Je důležité žákům v praxi ukázat pozůstatky dějin, místa, kde se dějiny odehrávaly, a nechat je prakticky si vyzkoušet, s čím se lidé v dějinách potýkali.⁵ Lze to realizovat návštěvami pracovních, koncentračních a vyhlazovacích táborů, historických vězení, muzeí, ale i návštěvami archivů či odborných pracovišť. (15)

Mezi hlavní výhody patří, že žáci na vlastní oči vidí to, co je těžko představitelné, vžijí se do atmosféry místa, odnesou si řadu silných zážitků a dojmů, spojí si výklad s vizuálním obrazem, kterým jsou obklopeni, a snadněji udrží pozornost.

Těžkosti může činit to, že ne vše lze vyzkoušet, vidět a navštívit, dále jsou takové exkurze časově a organizačně náročné a v neposlední řadě finančně nákladné.

Mezi místa, která lze v rámci výuky navštívit, mimo jiné patří koncentrační tábor Osvětim – <https://www.osvetim.info/>, Štola číslo 1 v Jáchymově – <http://www.omks.cz/main.php?page=stola-c-1-jachymov> nebo lze navštívit Archiv Hlavního města Prahy – <http://www.ahmp.cz/index.html?mid=41>.

⁵ Jsou ovšem věci, které je nebezpečné, nemožné, životu ohrožující či smrtelné si prakticky vyzkoušet, což jejich zkoušení logicky znemožňuje.

2.2.7 Besedy s odborníky

Besedy s historiky mohou být zajímavým ozvláštňením výuky pro žáky i učitele.

Jejich výhodou je, že se žáci odborníka mohou zeptat na větší podrobnosti než svého vyučujícího, znalosti odborníka sahají do větších podrobností a zároveň může svůj výklad doplnit zdokumentovanými příběhy. Zároveň je mnohdy inspirativní se setkat s osobností z dané oblasti.

Je však třeba vybrat odborníka, který umí svým výkladem zaujmout. Další potíží může být zorganizování schůzky vzhledem k časové vytíženosti experta.

Za tímto účelem do školy lze pozvat historiky z Ústavu pro studium totalitních režimů, Archivu Hlavního města Prahy nebo vzdělávací organizace Paměť národa.

2.2.8 Hraní divadla

V rámci dlouhodobějších projektů lze s žáky nacvičit divadelní představení, ve kterém žáci hrají příběhy pamětníků, které si před tím nastudují. (12)

Žáci díky tomu získají jedinečnou příležitost vcítit se do jim zadaných rolí a v *přímém přenosu* příběhy prožít *na vlastní kůži*, což v nich zanechá emocionální stopu, zároveň s učením scénáře vstřebávají dané téma. (12)

Tato forma výuky je však organizačně i časově velmi náročná, protože to obnáší zajistit, případně napsat scénář, secvičení inscenace, následně sehnat prostor pro sehrání představení atd.

Z výše uvedených důvodů se jedná spíše o volnočasovou aktivitu. Za tímto účelem lze využít třeba projekt od neziskové organizace Post Bellum – <https://divadlo.pametnaroda.cz/>.

2.3 Důvod, proč se metody z odstavce 2.2 moc nepoužívají

Tyto metody nejsou ve větší míře využívány, protože se jedná o časově, organizačně a finančně velmi náročné aktivity, které vyžadují intenzivnější přípravu na hodiny a intenzivnější individuální přístup, což je nad rámec možností většiny pedagogů. (2)

Dalším z důvodů využívání podobných nefrontálních forem výuky jen v omezené míře je, že se výuka většiny předmětů, včetně dějepisu a moderních dějin, redukuje na SŠ na znalosti požadované při maturitě a při přijímacích zkouškách na VŠ. Přijímací zkoušky se mnohdy omezují na jednotlivá fakta místo na kompetence uchazeče a jeho dovednost chápat svět a jeho fenomény v dílčích souvislostech. Tato forma přijímacího řízení o uchazeči vypovídá jen velmi málo. Zároveň se k tomu přidává fakt, že to výuku omezuje na faktografické znalosti, které uplatní jen uchazeč o studium oboru *historie* na VŠ, ale učit se je musí i žáci s jiným oborovým zaměřením, místo aby ve výuce uplatňovali a rozvíjeli kompetence, které využijí bez ohledu na své další zaměření. (2) Na ZŠ se pak výuka mnohdy zužuje na chronologickou výuku dějepisu, důraz se klade na pravěk, antiku, středověk apod., čímž se nedostává času na moderní dějiny.

Dalším důvodem je, že přidání obsáhlejší aktivity do výuky by znamenalo navýšení časové dotace toho předmětu, což by vedlo ke snížení časové dotace jiných předmětů, s čímž ale zas nesouhlasí vyučující těch ostatních předmětů. (2) (12)

2.4 Současné možnosti

V současné době existuje projekt Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy *Dějepis+*, který dal mimo jiné za vzniknout již zmiňované *Badatelské učebnici*, zároveň ale nabízí prostor pro diskuzi a sdílení zkušeností mezi pedagogy vyučujícími dějepis. (8)

Mimo to si může každá škola ve svém ŠVP částečně upravit obsah i formu výuky a může si k tomu zažádat o různé ministerské programy nebo podporu od zřizovatele. (8)

Navíc si může každý učitel formu výuky a do velké míry i obsah zvolit sám. České školství je totiž do velké míry decentralizované (učitel má velkou autonomii ve výběru učebnic i metod výuky), takže největší šanci něco reálně změnit má přímo učitel, ministerstvo na to nemá téměř žádné páky, jak uvádí zástupce ředitele odboru regionálního školství Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy Jakub Drbohlav. (8)

3 Metodika

Aplikace *Malvazinky ve stínu 20. století* vychází z obvyklé praxe, že výuka dějepisu na školách je zaměřena především na memorování dat a velké historie na úkor výuky orální historie, tedy vzpomínek pamětníků. Studenti a žáci tak znají jednotlivá fakta, ale nedokáží je zasadit do souvislostí. Nevědí tak, co které rozhodnutí či opatření znamenalo v reálném životě, nedokáží si dobovou atmosféru pořádně představit a konečně nevidí reálný přesah do současnosti, protože jim jednotlivá oddělená fakta nedávají dohromady smysl.

Druhou skutečností, ze které aplikace vychází, je fakt, že se i přes možnosti současného digitálního světa upřednostňují tradiční papírové učebnice, případně jejich elektronická verze. Další je, že výuka dějepisu mnohdy spočívá ve frontálním výkladu, místo aby studenti nad věcmi přemýšleli. Studenti při výuce nejsou konfrontováni s dobovými materiály či jejich replikami. Aby studenti jevíli o probírané téma větší zájem, měli by mít možnost si *hrát* tak, aby je to bavilo.

Aplikace *Malvazinky ve stínu 20. století* je mobilní hrou v audio formě, která se ovládá hlasem, je tak přístupná i zrakově postiženým a nevidomým lidem, užívat ji může ale i člověk bez zrakového omezení.

V aplikaci se vypráví příběh člověka narozeného roku 1904 na pražských Malvazinkách, kde se příběh i primárně odehrává. Aplikace je přístupná rovněž lidem, kteří Malvazinky neznají, protože tato lokalita je v tomto případě jen kulisou. Pokud ale uživatel Malvazinky zná, dozví se některé reálie o historii této lokality. Tyto informace jsou do příběhu zahrnuty tak, aby nerušily děj.

V aplikaci vyprávěný příběh se pokaždé v určitý okamžik zastaví, zazní otázka ve smyslu „jak budeš dále pokračovat?“, pak uživatel dostane nabídku možností odpovědí. Hráč si vybere jednu z nabízených odpovědí, kterou řekne do mikrofonu. V závislosti na odpovědi se příběh odvíjí dál. Podle toho, jak se uživatel průběžně rozhoduje, se vyvíjí život jeho postavy: může tak prožít třeba život vězně nacistického nebo komunistického vězení, může však být i dozorcem. To se odvíjí v závislosti na jeho odpovědích.

Aplikace nepředstavuje jen dějepisná fakta, ale vypráví konkrétní lidské osudy zasazené do dobové atmosféry.

Postava Žije na Malvazinkách v různých místních vilách či domech, je organickou součástí vývoje této lokality, sleduje její proměnu a její historii. Postava může například vstoupit do protinacistického odboje na faře Českobratrské církve evangelické na Santošce, který tu skutečně byl, nebo se může stát členem jednotek SS na Pavím vrchu, kde byla pobočka těchto jednotek. Příběh tak jen využívá historie lokality a místa, kde se odehrává.

Obrázek 1: Vzhled aplikace

Obrázek 2: QR kód aplikace na Google Play

3.1 Postup vývoje aplikace a jejího obsahu

1. V první fázi jsem zmapoval historii lokality Malvazinky v Praze 5, kde se příběh primárně odehrává. Za tímto účelem jsem se rozhodl udělat několik rozhovorů s pamětníky, abych se dozvěděl, jak lokalita vypadala z pohledu místních obyvatel. Abych rozhovory vedl na dostatečné úrovni profesionality, spojil jsem se přes videohovor s Mikulášem Kroupou, ředitelem neziskové organizace Post Bellum, která se sběrem vzpomínek pamětníků na dějiny 20. století zabývá. Od něj jsem dostal rady, jak s pamětníky vést rozhovor a na co si dát pozor.
2. Poté jsem začal dělat rozhovory s pamětníky a na základě informovaného souhlasu (viz Příloha 2) je zveřejnil na webových stránkách projektu www.malvazinkyvestinustoleti.cz, které jsem vytvořil.
3. Dále jsem navštívil řadu archivů, kde jsem bádala po reáliích, které mi pamětníci nebyli schopni říci, a kde jsem zároveň hledal informace pro ověření výpovědí pamětníků. Takto jsem navštívil Archiv Hlavního města Prahy, Archiv bezpečnostních složek, archiv Dopravního podniku Hlavního města Prahy, archiv Českobratrské církve evangelické na Santošce a byly mi poskytnuty některé dokumenty k historii budovy České školní inspekce, která se nachází na Malvazinkách. Zjištěné informace jsem sepsal do dokumentu, ze kterého nyní vzniká kniha *Malvazinky ve stínu své historie*, která navazuje na tuto práci. V jedné části aplikace má uživatel možnost účastnit se voleb roku 1946. Pro získání volebních programů jednotlivých stran, které tehdy kandidovaly, jsem navštívil knihovnu Parlamentu České republiky.
4. Když jsem měl pohromadě dostatečné množství informací o historii lokality, začal jsem si v hlavě tvořit příběh a ten přenášet do elektronické formy. Abych příběh aplikace napsal kvalitně a poutavě, spojil jsem se telefonicky s režisérem Janem Hřebejkem, autorem filmů *Pelíšky* nebo *Šakalí léta*, který mi dal některé užitečné rady, jak psát poutavě a zábavně.
5. V dalším kroku jsem se pustil do studia v digitálním archivu Paměti národa, bádání v digitálním katalogu archivu Hlavního města Prahy, Moravské zemské knihovny a dalších digitálních veřejných zdrojích, a konečně psaní příběhu. Současně s tím jsem se pustil do nahrávání a střihu nahrávek. Aby byl zvuk co nejčistší, nahrával jsem na radu naší vedoucí z Příběhů našich sousedů a na základě zkušeností redaktorů z Českého rozhlasu z doby pandemie covid-19

pod peřinou. Některé zvukové efekty, kterými je příběh prokládán jsem si stáhl z YouTube, jiné jsem za pomoci příbuzných nahrál.

6. V další fázi jsem začal chodit na konzultace k našemu profesoru matematiky a programátorovi Matěji Klusáčkovi, který mě naučil, jak aplikaci naprogramovat, a který mi při vývoji aplikace pomáhal v oblasti programování.

3.2 Fungování aplikace

Protože aplikací pro zrakově postižené a nevidomé je nedostatek, vytvořil jsem ji v audioformě a ovládá se hlasem. Jedná se ve své podstatě o interaktivní podcast. Příběh je vyprávěn, při čemž vyprávění se vždy v určitém okamžik zastaví, zazní otázka ve smyslu „jak budeš dále pokračovat?“, následuje nabídka možných odpovědí, ze kterých si uživatel jednu vybere a tu řekne do mikrofonu, který se po skončení nahrávky spustí. Podle odpovědi se příběh vyvíjí dál. Uživatel tak může zažít stejné události z různých pohledů.

V aplikaci se vypráví příběh člověka narozeného roku 1904 na pražských Malvazinkách v usedlosti Provaznice. Prostřednictvím této postavy uživatel zažívá klíčové události československých moderních dějin přiměřeně věku postavy. Uživatel má možnost zažít roky 1914, 1918, 1929, 1938, 1942, 1946, 1952, 1968 a 1989.

V aplikaci je uživatel konfrontován s dobovými dokumenty a audioprvky té doby dokreslující tehdejší atmosféru a představující fenomény té doby. Uživatel se například dostane do styku se zněním dokumentu *Mým národům*, s částí volebního programu NSDAP, nacistickou a protinacistickou hudbou, hlášeními z obecních amplionů ke smrti Reinharda Heydricha a k tehdejším pravidelným politicky motivovaným popravám, uživatel je seznámen s výsečí vánočního projevu Antonína Zápotockého, vysíláním Hlasu Ameriky, dobovými písněmi, prvním novoročním projevem Václava Havla a mnohými dalšími.

3.3 Obsah aplikace

V aplikaci *Malvazinky ve stínu 20. století* se vypráví příběh člověka narozeného roku 1904 ve viniční usedlosti Provaznice na pražských Malvazinkách. Postava se narodí do rodiny, jejímiž členy jsou otec, matka, babička a dva mladší bratři, nejmladší sestra porod nepřežije.

3.3.1. První část: rok 1914

První část: Odehrává se v roce 1914, kdy je postava konfrontována s tím, že její otec odejde do 1. světové války a ona tak musí vypomáhat na vinohradech se sklizní. Poznává tu dobový humor i hodnotu měny rakousko-uherského mocnářství.

3.3.2. Druhá část: rok 1918

Druhá část: Odehrává se roku 1918, kdy se postava dozvídá, že její otec zemřel ve válce na straně Rakouska-Uherska. Je třeba nastalou situaci vyřešit, zároveň postava musí nastoupit do továrny jako dělník, kde se seznamuje s těžkými pracovními podmínkami. Série průběžných rozhodnutí může vést i k bezdomovectví postavy, díky čemuž se na dění kolem dívá jinak, než když bydlí v kamenném domě.

Dále postava zažívá vznik samostatné Československé republiky, což vychází ze vzpomínek Jana Wericha, zároveň se seznamuje s novou československou hymnou.

V průběhu této části je možné, že postava zemře na nedostatek stravy, přičemž se seznamuje s tím, jaké to asi je umírat.

Pak přijíždí strýc, který byl v československé legii a vypráví příběhy z války, v rámci čehož se hráč seznamuje i s rakousko-uherskou hymnou. Strýc rodině daruje velké jmění, které lze investovat buď do podniku na výrobu oděvů, nebo lze peníze dát na charitu. Strýc nakonec umírá na španělskou chřipku, s čímž se postava seznamuje, aniž ví, o co jde, díky tomu, že se o strýce stará.

3.3.3 Třetí část: rok 1929

Třetí část: Odehrává se v roce 1929, kdy v závislosti na rozhodnutí v minulé části je buď podnikatelem, nebo dělníkem v továrně Waltrovka.

Jako podnikatel musí vyřešit situaci se svým krachujícím podnikáním, a to buď propuštěním zaměstnanců, nebo navýšením cen produktů, přičemž druhá možnost vede ke zkrachování podniku a bydlení na ulici.

Když se postava stane dělníkem, ztratí zaměstnání a skončí na ulici, kde zažívá ústrky a ponižování, tuto situaci může ukončit spácháním sebevraždy, což tehdy bylo běžné.

3.3.4 Čtvrtá část: rok 1938

Čtvrtá část: Odehrává se v roce 1938, kdy je hráč seznámen s dobovou situací. Budťo řídí pomalu se obnovující podnik, nebo pracuje v továrně Ringhoffer Tatra.

Od ostatních dělníků se jednoho dne dozvídá, že se mají zdražit základní životní potřeby, má proto možnost podepsat petici, která se zastává dělníků a která zároveň odpovídá některým programovým bodům NSDAP, o čemž ale hráč neví.

I jako podnikatel může podepsat petici s některými idejemi NSDAP, jedná se však kolikrát o jiné programové body než u dělníka.

V obou případech má možnost petici podepsat, aniž by věděl, že se jedná o program NSDAP, a po okupaci Sudet má možnost do strany vstoupit. Zároveň je konfrontován s dobovým tiskem a rozhlasovým vysíláním, v závislosti na členství, či nečlenství ve straně situaci hodnotí. V případě, že do strany vstoupí, je zároveň konfrontován s dobovou propagandou.

3.3.5 Pátá část: rok 1942

Pátá část: Odehrává se v roce 1942, kdy v závislosti na předchozím rozhodování je buď členem strany a profituje z toho, nebo proti nacistickému režimu bojuje.

Když se na chodu režimu podílí, buďto získává peníze na vybudování podniku na výrobu oděvů, nebo si podnik z dřívějška ponechává. Do toho je postava seznamována s dobovou propagandou a pochodovou hudbou. Jednoho dne dostává nabídku stát se dozorcem v Osvětimi, zároveň ale dostává i nabídku být dozorcem v nacistickém vězení. V obou případech dostává od předáka osvětimského tábora zakázku, aby z ostříhaných lidských vlasů vyráběl oděvy pro říšské vojáky. V Osvětimi

se podílí na likvidaci vězňů (zejména židovských) a dalších nepohodlných lidí. Ve funkci dozorce ve vězení se podílí na krutých výsleších politických vězňů a jejich fyzickém týrání, do toho se dozvídá o atentátu na Reinharda Heydricha. V tomto případě navíc poznává údajné tajné vojenské chodby vedoucí pod Malvazinkami z budovy, kde sídlily jednotky SS a kde postava tou dobou pracuje.

V případě, že se postava nestane členem NSDAP, podílí se na protinacistickém odboji, jehož centrum je na faře Českobratrské církve evangelické na Santošce. Má si vybrat, jestli vstoupí do Vojenské zpravodajské brigády, nebo jestli vstoupí do Předvoje. Ve Vojenské zpravodajské brigádě poznává Miladu Horákovou, která tu v té době působila, a účastní se pasivně, nebo aktivně ozbrojeného přepadení jednotky SS na Pavím vrchu. V případě, že jde přímo do akce, podílí se na dobývání budovy, do toho se ozývá hlášení o úmrtí Reinharda Heydricha, následně je zatčen, uvězněn, krutě vyslýchán a odsouzen. Ve vězení se seznamuje s dobovým ilegálním humorem. Podílí-li se na ozbrojeném přepadení pasivně, čeká doma, až bude moct nějak pomoci. Nakonec u sebe schovává jednoho z odbojářů. Jednoho dne se do domu dostane gestapo, a pokud se hráč rozhodne správně, přežije bez dalších potíží, v druhém případě bude postava nacisty zavražděna.

V případě, že se stane členem Předvoje, poslouchá zahraniční rozhlas a rozdává letáky s nezávislými informacemi, aby veřejnost byla správně informována, do toho se z pouličních amplionů ozývá informace o atentátu na Reinharda Heydricha. Při této činnosti je zatčen a odvezen do Nového výstaviště a následně do koncentračního tábora v Osvětimi. Prožívá nelidské zacházení s vězni, zažívá cestu vlakem do tábora, kde mnoho lidí umírá apod. V Osvětimi se setkává s onemocněním tyfus, je zděšen z toho, co se děje okolo něj a nemá dostatek stravy. Má příležitost z tábora utéct, když se však o to pokusí, je odhalen a před ostatními vězni zastřelen.

3.3.6 Šestá část: rok 1946

Šestá část: Odehrává se v roce 1946, kdy má postava možnost zúčastnit se tehdejších voleb a seznámit se tak s programy stran Národní fronty, které tehdy kandidovaly. Názvy stran jsou pro účely hry změněny, aby to nemělo vliv na rozhodování se, o čemž je hráč po volbě informován. Před volbou je postava konfrontována s vybranými informacemi o současné geopolitické situaci podle toho, co za války dělala.

3.3.7 Sedmá část: rok 1952

Sedmá část: Odehrává se v roce 1952, kdy postava žije v řadovém domku v Mozartově ulici a může vstoupit do KSČ. Na začátku je seznámena s dobovou budovatelskou hudbou a ekonomickou situací.

V případě, že postava za války byla členem NSDAP a jednotek SS, žije i nadále ve vile v Mozartově ulici, a nevstoupí-li do KSČ, bude za svou činnost za války popravena oběšením, do posledních vteřin života zůstává věrná ideologii nacismu.

Když byla za války postava v Předvoji, je od začátku konfrontována s komunistickou propagandou a názory své sociální bubliny. Když je členem Zpravodajské brigády, seznámí se s případem Milady Horákové, která z válečného období patří mezi postavy známé. Zároveň se k hráči dostávají i informace, které se k bývalému členu Předvoje nedostanou. Některé informace se k hráči dostávají v obou případech, ale s rozdílnou interpretací.

V obou případech může vstoupit do KSČ, čímž se stává členem StB, stěhuje se do vily v Mozartově ulici, bydlí vedle Antonína Novotného, a odhaluje údajné západní špiony. Nebo se může stát bachařem a podílet se na výsleších. Jako člen KSČ je manipulován dobovou propagandou a překrucováním faktů.

Když do KSČ nevstoupí, je přestěhován do dělnické kolonie na Mrázovce, může bojovat proti režimu a podílet se na jeho rozkladu. V takovém případě se účastní 3. československého odboje na faře Českobratrské církve evangelické, poslouchá zahraniční rozhlas a seznamuje se s tím, že na Pavím vrchu, kde jsou jednotky StB, je nejspíše rušička zahraničního rozhlasového vysílání. Nakonec je postava zatčena po domovní prohlídce, při níž jsou nalezeny tři dokumenty. Když hráč včas nezničí ten nejrizikovější, je zatčen, vyšetřován, je na něj dělán fyzický i psychický nátlak, nakonec podlehně a je popraven oběšením. V případě, že včas zničí tu správnou věc, je postava zatčena a odvezena do vyšetřovny v Bartolomějské.

Může být i neutrálního postoje, v takovém případě se stahuje do ústraní, nezajímá se o okolní dění, poslouchá nebudovatelské písně, konkrétně zazní *Píseň pro Kristýnku*, nakonec je postava zatčena za kontakt s politickým vězněm. Hráč zažívá zatýkání a odvoz do vyšetřovny v Bartolomějské.

V obou výše jmenovaných případech je na něj při vyšetřování dělán fyzický i psychický nátlak, kterému nakonec podléhá a přiznává se k činům, které neudělal. Ve vězení se opět seznamuje s dobovým humorem. Jednoho dne je předvolán k výslechu, kde mu je nabídnuta spolupráce s StB výměnou za propuštění z vězení. Když spolupráci nepodepíše, je mu fyzicky ublíženo a pak je vrácen do cely, kde zůstává i nadále.

Když spolupráci podepíše, je propuštěn. Na svobodě je sledován příslušníky Státní bezpečnosti, až začne uvažovat o emigraci na Západ. Když se o emigraci nepokusí, je i nadále sledován. Když se pro emigraci rozhodne, odjede se svou ženou a svými dospělými dětmi na Šumavu, kde se v noci pokusí o útěk přes hranice do Německé spolkové republiky. Je však spolu se svou rodinou zatčen pohraniční stráží, odvezen do Prahy a uvězněn za pokus o překročení státní hranice.

3.3.8 Osmá část: rok 1968

Osmá část: Odehrává se v roce 1968, kdy je hráč seznámen s tím, že došlo k velkému společenskému uvolnění a dozvídá se, jakými změnami prošla lokalita, kde bydlí.

Ve středu 21. 8. 1968 jde na Václavské náměstí. Jde kolem podniku Tatra, kde lidé ničí sovětské symboly, jde dále pražskými ulicemi, mívá mnoho tanků vojsk Varšavské smlouvy, až přichází na Václavské náměstí, kde se událostí může účastnit. Může se podílet na obraně Československého rozhlasu, k čemuž hrají písně, které se staly symbolem protiokupačního vzdoru. U rozhlasu na Vinohradské třídě brání vstup do budovy rozhlasu, těsně uniká střelám okupačních vojsk, bývalý student Střední všeobecně vzdělávací školy v Praze 5 (dnešní Gymnázium, Praha 5, Na Zatlance 11), kterého postava znala a který stojí vedle ní, je raněn a na následky střelné rány umírá. Postava je nakonec zatčena a uvězněna za sabotáž.

Kromě obrany rozhlasu se může jako komunistka podílet i na dobývání rozhlasu, k čemuž hraje sovětská hymna, postava je vojáky vyzbrojena a pomáhá jim vniknout do budovy, aby se tam přestala šířit *západní propaganda*. Při tom je postava raněna, protože jí na hlavu přistane dlažební kostka vržená obránci rozhlasu, postava je odvezena do nemocnice. Z otřesu mozku se probouzí, až když nepokoje v ulicích utichají.

Když se jako nekomunista rozhodne, že se obrany vlasti proti okupaci účastnit nebude, odchází z Václavského náměstí, k čemuž do pozadí hraje *Modlitba pro Martu*. Domů však nedojde, protože je postava zastavena sovětskými vojáky, kteří ji začnou ponižovat a začnou jí fyzicky ubližovat. Postava je nakonec zatčena a uvězněna za sabotáž.

3.3.9 Devátá část: rok 1989

Devátá část: Odehrává se v roce 1989.

Úvodem se hráč dozvídá, v případě že je ve straně, že se v době takzvané normalizace zapojoval do zatýkacích akcí Státní bezpečnosti, například že se podílel na zatýkání účastníků nelegálních bytových seminářů. Dále se dozvídá o vzniku tzv. Anticharty, kterou podepsala řada významných osobností. V pátek 17. 11. 1989 sedí doma a sleduje televizi, nejprve se dívá na československý seriál *Návštěvníci*, jehož znělka zazní, následně se ze zpráv dozvídá o událostech na Národní třídě, zazní i slova člena Sboru národní bezpečnosti Zdeňka Ondráčka, který sice pochází z období Palachova týdne, ale je použit, protože dobovou atmosféru věrně vykresluje. Po nějaké době přichází vnuk postavy, který je členem Sboru národní bezpečnosti, a vypráví, jak probíhal zásah.

V případě, že postava členem KSČ není, dozvídá se, že v době takzvané normalizace byla účastníkem nelegálních bytových seminářů, že se seznámila s Václavem Havlem, podepsala Chartu 77, a dozvídá se i o vzniku Anticharty. V pátek 17. 11. 1989 sedí doma a čte si knihu svého známého Pavla Kohouta *Hodina tance a lásky*, po nějaké době knihu odkládá, pak přichází vnučka postavy, která studuje na Gymnáziu, Praha 5, Na Zatlance 11, a vypráví o tom, jak se zapojila do protestů na Národní třídě (vyprávění do velké míry vychází ze vzpomínek tehdejšího studenta gymnázia Jakuba Železného a jeho tehdejší třídní Marie Feuersteinové).

V obou případech se v následujících dnech dozvídá o rezignaci tajemníka ÚV KSČ, demisi vlády a celá hra končí novoročním projevem nového prezidenta Václava Havla.

3.4 Distribuce

Když byla aplikace hotova, dal jsem ji betahráčům k vyzkoušení a vychytání chyb. Po opravě chyb jsem aplikaci nahrál na Google Play, kde je veřejně ke stažení.

K lepší propagaci na sociálních sítích jsem za pomoci spolužáka vytvořil reklamní video/trailer k aplikaci, které jsem následně nahrál na Youtube, Facebook, Instagram a Twitter projektu spolu s odkazem na aplikaci na Google Play. Z peněz vybraných na Hithit.cz jsem i příspěvky s aplikací dal na Facebooku sponzorovat.

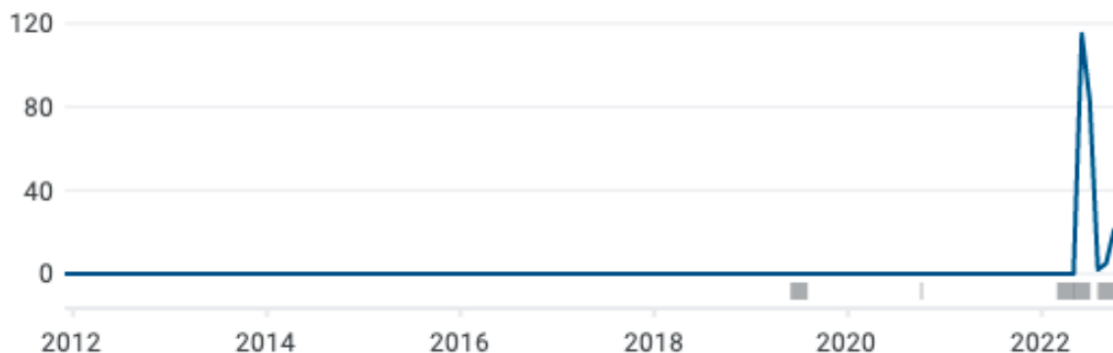
K 13. 11. 2022 si aplikaci stáhlo 227 uživatelů a ohodnocena byla 4.4 hvězdičkami z pěti.

Nově získaní uživatelé

Nově získaní uživatelé ?

227

Obrázek 3: Statistika stahování aplikace od jejího vzniku do 13. 11. 2022

3.4.1 Rozhovor na ČT24

Nápad realizovat takovou didaktickou pomůcku zaujal i moderátora České televize Jakuba Železného, který byl jedním z mých pamětníků a který si mě 11. 2. 2022 pozval do Událostí, komentářů na rozhovor.

Obrázek 4: Rozhovor 11. 2. 2022 v Událostech, komentářích na ČT24

3.4.2 Neziskové organizace a jiné instituce státní správy

Jako sběrač (redaktor) Paměti národa jsem poslal e-mail s odkazem na aplikaci všem pracovníkům Post Bellum z. ú.

Dále jsem aplikaci poslal různým neziskovým organizacím, jakými jsou EDUin (organizace zabývající se reformou vzdělávání), Asociace učitelů dějepisu, na jejichž schůzi jsem ji byl představit i osobně, Občankáři (organizace sdružující učitele občanské výchovy) a SONS (Společnost pro podporu osob se zrakovým znevýhodněním).

Dále jsem aplikaci poslal některým pracovníkům Ústavu pro studium totalitních režimů a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

3.4.3 Distribuce do škol

Aplikaci jsem dále rozeslal všem gymnáziím, středním a průmyslovým školám i učilištím v celé Praze, všem Montessori školám a Waldorfským školám v celé České republice a dále některým pražským základním školám.

3.5 Zpětná vazba

Ze zpětné vazby jednoznačně vyplynulo, že by bylo dobré mít aplikaci i pro operační systém iOS (Apple), protože mnoho lidí používá právě tento typ telefonu. Dále zaznělo, že příběh aplikace plyne pomalu a mnohdy zachází do zbytečných podrobností a že je tak příliš dlouhý na to, aby se dal využít v hodinách. Objevilo se navíc doporučení, že by bylo dobré mít k aplikaci vytvořenou metodiku, jak ji využívat při výuce.

3.6 Potenciál konceptu aplikace

Myslím si, že koncept aplikace má dvojí potenciál. Jednak je to koncept audiohry, jednak je to využívání mobilních her ke vzdělávání.

V současné době jsou moderní podcasty. Tento trend však v mobilních hrách není příliš reflektován – existuje velké množství videoher a her založených na jiné formě vizuálního dojmu. Audioher však moc není, přestože ty jsou dostupné nejen vidícím, ale i nevidomým, potenciální publikum je tedy mnohem širší.

Využití herních prvků při výuce na úkor frontálního výkladu může být přínosná v tom, že žáci a studenti budou více motivováni se učit a z výuky si více odnesou, a to díky motivovanosti, pozitivním emocím, zážitkům z příběhu hry apod. Mobilní aplikace tohoto druhu se k výuce však dají využít i mimo dějepis, třeba v zeměpisu, občanské výchově nebo klidně i v biologii.

3.7 Budoucnost aplikace Malvazinky ve stínu 20. století

Aplikace *Malvazinky ve stínu 20. století* má v současnou chvíli mnoho nedostatků, mimo jiné je to špatný zvuk, tichost nahrávek, občasná zdánlivá nenávaznost nahrávek a nepoužitelnost pro operační systém iOS. Je však okamžitě k dispozici a didaktický účel je také schopna plnit. V rámci stejnojmenného projektu mám v plánu aplikaci zdokonalit a vytvořím i další podobné, založené na obdobné myšlence.

V rámci distribuce projevil ředitel Střední průmyslové školy na Smíchově zájem o spolupráci, kterou jsem s nadšením uvítal. Výsledkem naší spolupráce by měla být vylepšená technická kvalita a zpřístupnění aplikace i pro mobilní telefony od společnosti Apple.

3.8 Budoucnost projektu

Z praktické části této Středoškolské odborné činnosti, kterou od začátku byla výroba vzdělávací aplikace k výuce dějin 20. století, vznikl stejnojmenný projekt. Cílem projektu je mapování historie lokality Malvazinky v Praze 5, a to výše uvedenými metodami a výroba didaktických pomůcek k výuce dějin 20. století založených na myšlenkách interaktivity, zábavnosti, hravosti a inovativnosti.

Závěry prvně zmíněného cíle projektu, kterým je mapování historie pražských Malvazinek, jsou sepisovány do vznikající knihy *Malvazinky ve stínu své historie*, která čtenářům představí jednotlivé usedlosti v lokalitě. V publikaci nebudou chybět ani historické vily, historii dopravní infrastruktury a osobnosti, které tu v minulosti bydlely. Podle dosavadních plánů kniha vyjde knižně v roce 2023.

Dalším výstupem jsou komentované vycházky po lokalitě, kde se účastníci dozví v terénu o jednotlivých stavbách Malvazinek.

V neposlední řadě v rámci projektu vznikly dva články na Wikipedii, konkrétně se jedná o heslo [Vila Na Loužku](#) a [Preissova vila](#). Další budou následovat.

Druhým cílem projektu je popularizace moderních dějin, a to tak, aby to bavilo i mladé lidi. Za tímto účelem vznikají mimo aplikace *Malvazinky ve stínu 20. století* i další edukační materiály představující moderní dějiny hravou formou se zaměřením na orální historii. Takto vzniká třeba stolní hra *Československo ve stínu 20. století*, kde hráči mají možnost si vyzkoušet dění ve 20. století, spoluhráči ho mohou stavět před těžká rozhodnutí a komplikovat mu tak hru, což může dělat i on jim. Dále plánují podcast a další.

Pro propagaci projektu a distribuci jeho závěrů vzniklo:

- web: www.malvazinkyvestinustoleti.cz
- Facebook: <https://www.facebook.com/Mavlazinkyvestinustoleti>
- Instagram: <https://www.instagram.com/malvazinkyvestinustoleti/>
- Twitter: <https://twitter.com/Malvazinky20st>
- YouTube: <https://www.youtube.com/channel/UC5ssa4dzQKIkK7ghFT1KH0Q>

Pro komunikaci jsem vytvořil email:

- info@malvazinkyvestinustoleti.cz
- tietjen@malvazinkyvestinustoleti.cz
- zp@malvazinkyvestinustoleti.cz
- Malvazinkyvestinustoleti@gmail.com

Pro zajištění financování projektu a tím i jeho lepší rozvoj vznikla sbírka na platformě Hithit.cz:

- <https://www.hithit.com/cs/project/10923/prozijte-dejiny-s-projektem-malvazinky-ve-stinu-20-stoleti>

4 Diskuze

Cílem teoretické části této práce bylo zmapovat současný stav výuky moderních dějin a metody jejich výuky a poukázat na jejich nedostatky. Dále bylo cílem zmapovat inspirativní metody výuky moderních dějin, které ale mnohdy lze aplikovat i v jiných předmětech.

Cílem praktické části této práce bylo vytvořit didaktickou pomůcku dostupnou i zrakově postiženým a nevidomým lidem, která má potenciál udělat výuku moderních dějin více interaktivní a propojit ji s výukou dalších oborů, jako je třeba politologie, mediální studia a sociologie.

Aplikace, která je součástí praktické části této práce rozhodně není jedinou správnou metodou výuky a rozhodně ji nelze aplikovat bez použití dalších didaktických metod. Ale poukazuje na nevyužitý výukový potenciál, který nabízí informační a komunikační technologie.

Bibliografie

1. Tietjen, Henryk Josef. Marcel Mahdal pro Malvazinky ve stínu 20. století. *Youtube*. [Online] 29. duben 2022. [Citace: 30. duben 2022.] <https://youtu.be/OqGUNNQaniM> .
2. —. Tomáš Feřtek pro Malvazinky ve stínu 20. století. *Youtube*. [Online] 4. květen 2022. [Citace: 8. květen 2022.] <https://www.youtube.com/watch?v=ZwNF6hQt5fk> .
3. Aubrecht, Radek. Radek Aubrecht: Proč učit moderní dějiny? Ukazují to, co dnes zažíváme. *EDUin*. [Online] 27. únor 2022. [Citace: 30. duben 2022.] <https://eduzin.cz/wp/2022/02/27/radek-aubrecht-proc-ucit-moderni-dejiny-vysvetluji-to-co-dnes-zazivame/>.
4. Výuka moderních dějin - výzkum a jeho výsledky. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. [Online] 21. listopad 2012. [Citace: 30. duben 2022.] <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/vyuka-modernich-dejin-vyzkum-a-jeho-vysledky> .
5. Stav výuky soudobých dějin (výzkumná zpráva). *Ústav pro studium totalitních režimů*. [Online] 25. červen 2012. [Citace: 1. květen 2022.] <https://www.ustrcr.cz/data/vyzkum-vyuky/vyzkumna-zprava.pdf> .
6. Tietjen, Henryk Josef. Čeněk Pýcha pro Malvazinky ve stínu 20. století. *Youtube*. [Online] 7. květen 2022. [Citace: 8. květen 2022.] https://www.youtube.com/watch?v=ohzYE28_wJg .
7. Rámcový vzdělávací program. *edu.cz*. [Online] [Citace: 30. duben 2022.] <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-programy-pro-gymnazia-rvp-g/#1-v-sou%C4%8Dasnosti-platn%C3%A1-rvp-> .
8. Tietjen, Henryk Josef. *Youtube*. *Jabub Drbohlav pro Malvazinky ve stínu 20. století*. [Online] 26. 9 2022. [Citace: 26. 9 2022.] <https://www.youtube.com/watch?v=VPBSvnk8eZw>.
9. Dějepis jinak? Místo biflování dat hledání odpovědí. *Český rozhlas Plus*. [Online] 8. květen 2022. [Citace: 10. květen 2022.] <https://plus.rozhlas.cz/dejepis-jinak-misto-biflovani-dat-hledani-odpovedi-8740297> .
10. Prokop, František. Dovedeme v dějepise číst s porozuměním? *Metodický portál RVP*. [Online] 22. říjen 2008. [Citace: 1. květen 2022.] <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/2724/DOVEDEME-V-DEJEPISE-CIST-S-POROZUMENIM.html> .
11. Orální historie. *Česká asociace orální historie*. [Online] [Citace: 1. květen 2022.] <http://www.coha.cz/o-nas/> .
12. Tietjen, Henryk Josef. Magdalena Benešová pro Malvazinky ve stínu 20. století. *Youtube*. [Online] 18. květen 2022. [Citace: 20. květen 2022.] https://www.youtube.com/watch?v=AUuobY0t_cc.
13. Školáci se za pomoci speciálních brýlí učí ve virtuální realitě. *Česká televize*. [Online] 16. červen 2021. [Citace: 14. květen 2022.] <https://ct24.ceskatelevize.cz/3327782-skolaci-se-za-pomoci-specialnich-bryli-uci-ve-virtualni-realite> .
14. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání. *OP VVV MŠMT*. [Online] [Citace: 14. květen 2022.] <https://opvvv.msmt.cz/o-programu> .
15. Co si myslí studenti po návštěvě Osvětimi? Nesmíme spoléhat na to, že se válka nemůže opakovat, říkají. *Český rozhlas Vysočina*. [Online] 6. prosince 2016. [Citace: 14. květen 2022.] <https://vysocina.rozhlas.cz/co-si-mysli-studenti-po-navsteve-osvetimi-nesmime>.

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1: Vzhled aplikace</i>	<i>17</i>
<i>Obrázek 2: QR kód aplikace na Google Play.....</i>	<i>18</i>
<i>Obrázek 3: Statistika stahování aplikace od jejího vzniku do 13. 11. 2022</i>	<i>24</i>
<i>Obrázek 4: Rozhovor 11. 2. 2022 v Událostech, komentářích na ČT24</i>	<i>24</i>

Přílohy

Příloha 1

Mé srdečné poděkování patří paní profesorce Miře Fridrichové za úvodní konzultaci, díky které jsem si určil téma a oblast své práce, a za další průběžné konzultace.

Dále bych chtěl poděkovat Mikuláši Kroupovi z neziskové organizace Post Bellum za konzultaci a rady v otázce komunikace s pamětníky, a jak se jich ptát. Pak bych moc chtěl poděkovat sousedce Tereze Fields za zprostředkování kontaktů na některé pamětníky, a pak samozřejmě velké díky patří i pamětníkům samým – jmenovitě: Danielu Špičkoví, Haně Krčilové, Ivě Šťastné, Taťáně Hlavaté, Ludmile Duškové, Michalu Slabému, Marii Feuersteinové, Jakubu Železnému a Vlastě Cibulové.

Dále děkuji režiséru Janu Hřebejkovi za radu, jak psát poutavý příběh.

Děkuji faráři Maroši Klačkovi a kostelníkovi Kryštofu Maláčovi za možnost nahlédnutí do Archivu Českobratrské církve evangelické na Smíchově a možnost prezentace projektu v rámci akcí na faře. Dále děkuji pracovníkům Archivu Hlavního města Prahy, Archivu bezpečnostních složek a Archivu Dopravního podniku Hlavního města Prahy za poskytnutí dokumentů. Děkuji Ondřeji Andrysovi z České školní inspekce za zaslání informací o budově sídla této instituce.

Děkuji našim učitelům Matěji Klusáčkovi a Vojtěchu Hálovi za konzultace v otázce programování a vývoje mobilní aplikace. Děkuji Ludmile Šrejberové za vytvoření a správu domény projektu a pomoc v této oblasti.

Děkuji pracovníkům Parlamentní knihovny a Národní knihovny České republiky za vstřícnost a poskytnutí žádaných dokumentů. Dále děkuji Davidu Cysařovi za bezplatnou návštěvu Winternitzovy vily, kde je muzeum, a možnost nastudování si potřebných věcí, a za poskytnutí historických fotografií. Děkuji pracovníkům Ústavu pro studium totalitních režimů za radu, kde získat informace k utajovanému objektu. Děkuji archivu Paměti národa za zveřejněné nahrávky vzpomínek pamětníků, které mi byly inspirací při psaní scénáře aplikace.

Děkuji moderátoru Jakubu Železnému a redakci zpravodajství ČT24 za možnost představení práce v pořadu Události, komentáře. Děkuji spolužáku Yash Raj Singhovi za režii, kameru a maskérství při natáčení traileru k aplikaci a za to, že mě průběžně učil s iMovie, kde jsem veškeré nahrávky stříhal a zpracovával.

Děkuji Martině Feuersteinové a Jitce Kmentové za doplňující konzultace. Děkuji Tomáši Razímovi z Národní technické knihovny za konzultaci k správnému způsobu zdrojování a zápisu použitých zdrojů v práci. Děkuji redaktorovi serveru Moderní dějiny Marcelu Mahdalovi, redaktorovi neziskové organizace EDUin Tomáši Feřtekovi, vedoucímu vzdělávacího odboru Ústavu pro studium totalitních režimů Čeňku Pýchovi, vedoucí vzdělávací sekce Paměti národa Magdaleně Benešové a zástupci ředitele odboru regionálního školství při Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy Jakubu Drbohlavovi za poskytnutí rozhovoru k teoretické části této práce.

Děkuji Karolíně Tietjenové za korekturu textu práce. A samozřejmě velké díky patří Michalu Kaderkovi za vedení práce i pomoc s formulací textů při distribuci a kritický přístup.

Příloha 2

Malvazinky ve stínu 20. století

Udělení souhlasu ke zpracování osobních údajů a zachycení podoby a jiných projevů osobní povahy

Já níže podepsaný/á:

Datum narození:

Bytem:

—

Bytem na Malvazinkách od (do): _____

Tel. kontakt:

e-mail:

—

jsem byl/a seznámen/a s projektem Malvazinky ve stínu 20. století (viz Tisk 2).

K naplnění cílů tohoto projektu proto:

Podpisem níže potvrzuji udělení souhlasu po dobu mého života se zpracováním mých identifikačních údajů (jméno, příjmení, datum narození), kontaktních údajů (telefon, e-mail, adresa bydliště) a údajů vyplývajících ze zachycení mé osoby a projevů prostřednictvím písemného, zvukového a obrazového záznamu, vč. možných citlivých údajů, a to v rozsahu, který se rozhodnu v rámci své výpovědi pro projekt Malvazinky ve stínu 20. století sdílet za následujícími účely:

- zařazení mého svědectví ve zkrácené podobě na webu www.malvazinkyvestinustoleti.cz včetně identifikačních údajů (jméno, příjmení, datum narození) a fotografie
- zařazení mého svědectví, a to v neupravené nezkrácené podobě, na stránky projektu Malvazinky ve stínu 20. století
- užití mého svědectví v rámci vzdělávacích a osvětových projektů od Malvazinky ve stínu 20. století, jakými jsou třeba vzdělávací aplikace, podcasty, kniha, komentované vycházky po lokalitě a další

- případné předání mých kontaktních údajů a mého vyprávění k nahlédnutí vybraným pracovníkům Post Bellum z.ú. (viz Tisk 3)

Prohlašuji, že tento souhlas je zároveň svolením ve smyslu § 84 až 86 zákona č. 89/2012 Sb. (viz Tisk 4), občanského zákoníku, uděleným ve výše odsouhlaseném rozsahu bez časového omezení, vč. užití mého jména a dále užití takto vytvořených autorských děl.

Beru na vědomí, že svědectví jsou zveřejněna v souladu s etickými novinářskými pravidly, jako je objektivnost, přesnost, faktická pečlivost při zpracování příběhu, úcta k druhému člověku.

V _____ dne _____

Podpis pamětníka: _____

Malvazinky ve stínu 20. století

Tisk 2

Cílem projektu Malvazinky ve stínu 20. století je dokumentace historie a vývoje lokality Malvazinky v Praze 5 a výroba vzdělávacích pomůcek přibližujících uživatelům moderní československé dějiny hravou a zábavnou formou.

Součástí dokumentace historie lokality je studium dokumentů v archivech, poskytnutých pamětníky a mapování orální historie, tedy rozhovory s pamětníky. Obsah jejich svědectví bude zaznamenán a spolu s informacemi zjištěnými v archivech zahrnut do vznikajících vzdělávacích pomůcek a doprovodných projektů a nahrávka zveřejněna ve zkrácené i nezkrácené formě na stránkách projektu www.malvazinkyvestinustoletí.cz a použita pro další vzdělávací účely a při workshopech.

Informace zjištěné od pamětníků mohou být ověřeny a doplněny archivními dokumenty.

Výpověď pamětníka s kontaktem může být po jeho souhlasu předána neziskové organizaci Post Bellum z.ú. k dalšímu prostudování.

O záměrech o nakládání s nahrávkou nad rámec tohoto souhlasu bude pamětník informován a na jeho přání mu mohou být výsledky rozhovoru i projektu poskytnuty.

Pamětníkem se rozumí takový člověk, který pamatuje události 20. století. Pro tento projekt jsou klíčoví pamětníci, jejichž životní osud ve 20. století, především pak mezi lety 40. až 80., se neodmyslitelně váže k lokalitě Malvazinky.

Malvazinkami se rozumí oblast ohraničená parky Šalamounka, Husovy sady, Mrázovka, Skalka, Santoška, Paví vrch a hřbitov Malvazinky.

Tisk 3

Post Bellum je nezisková organizace, která od roku 2001 vyhledává a nahrává vzpomínky pamětníků klíčových momentů 20. století. Založila ji skupina českých novinářů a historiků, kteří se potkávali na tiskových konferencích a výročních pietních akcích a byli přesvědčeni, že pamětníci musí dostat příležitost svůj příběh vyprávět vcelku, souvisle a detailně.

Stěžejním projektem Post Bellum se proto stala [Paměť národa](#), sbírka vzpomínek konkrétních osobností, fotografií, deníků a různých archiválií z období totalit 20. století. Dnes sbírka čítá tisíce zpracovaných pamětníků a jako internetový archiv je přístupná široké veřejnosti.

Zahrnuje především vzpomínky válečných veteránů z 2. světové války, přeživších holocaust, odbojářů, vyprávění politických vězňů, představitelů disentu, příběhy novodobých vojenských veteránů, představitelů národnostních menšin, ale také těch, kteří se stali součástí represivních složek totalitních režimů – Státní bezpečnosti, KGB a jiných.

Strategickými partnery a spoluvůrci Paměti národa jsou [Ústav pro studium totalitních režimů](#) a [Český rozhlas](#).

Kromě zaznamenávání vzpomínek pamětníků se Post Bellum snaží také o to, aby se jejich příběhy dostaly do povědomí širšího publika.

[Tým Post Bellum](#) sdružuje více než dvacet zaměstnanců a stovky spolupracovníků, kteří pracují na rozšiřování sbírky Paměť národa, zajišťují finanční prostředky a chod organizace, koordinují vzdělávací a osvětové projekty pro děti i dospělé, vyprávějí příběhy dál. Pořádáme [výstavy](#), vydáváme [knihy](#), organizujeme společenské akce. Deset let na vlnách Českého rozhlasu vysíláme [Příběhy 20. století](#). Podporujeme u žáků i studentů zájem o moderní dějiny i o vlastní kořeny prostřednictvím [zážitkových workshopů](#) i rozsáhlého vzdělávacího projektu [Příběhy našich sousedů](#). Každý rok vyhlašujeme největší dokumentaristickou soutěž v ČR a na Slovensku. Stále hledáme nové cesty, jak téma atraktivním způsobem přiblížit veřejnosti, jak rozproutit společenskou debatu o demokratických hodnotách. Všechny tyto aktivity se řídí etickým kodexem Post Bellum, který je ke stažení [zde](#).

zákon č. 89/2012 sb.

Podoba a soukromí

§ 84

Zachytit jakýmkoli způsobem podobu člověka tak, aby podle zobrazení bylo možné určit jeho totožnost, je možné jen s jeho svolením.

§ 85

(1) Rozšiřovat podobu člověka je možné jen s jeho svolením.

(2) Svolí-li někdo k zobrazení své podoby za okolností, z nichž je zřejmé, že bude šířeno, platí, že svoluje i k jeho rozmnožování a rozšiřování obvyklým způsobem, jak je mohl vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat.

§ 86

Nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod. Zejména nelze bez svolení člověka narušit jeho soukromé prostory, sledovat jeho soukromý život nebo pořizovat o tom zvukový nebo obrazový záznam, využívat takové či jiné záznamy pořízené o soukromém životě člověka třetí osobou, nebo takové záznamy o jeho soukromém životě šířit. Ve stejném rozsahu jsou chráněny i soukromé písemnosti osobní povahy.